

Barn- och
utbildningsnämnden

Skolverksamhet inom kommunala aktivitetsansvaret – Fristadshus.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för beslut om att inrätta en anslagsfinansierad skolverksamhet för ungdomar som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret. Skolverksamheten ingår i kommunala gymnasieskolan och placeras inom S:t Eskils gymnasiums verksamhet med start läsåret 2016/17.

Ärendebeskrivning

Inom det kommunala aktivitetsansvaret behöver det finnas en flexibel skolverksamhet som är anslagsfinansierad. Skolan ska vända sig till ungdomar som hoppar av gymnasieskolan eller som aldrig påbörjat den. Verksamheten ska kunna ta emot elever direkt efter att de har blivit utskrivna från ett nationellt eller ett introduktionsprogram eller ett som de aldrig påbörjat. Verksamheten behöver samarbeta med andra förvaltningar och myndigheter för att säkerställa varje ungdoms behov och förutsättningar för att därigenom kunna skapa en anpassad studieform som skapar motivation för den enskilde till att studera eller etablera sig i arbetslivet.

Verksamheten behöver bedrivas i lokaler som inte ligger inom den stora skolan, men i nära samverkan med socialförvaltning, arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltning och Arbetsförmedlingen.

Bakgrund

”Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för ungdomars framtida möjligheter. Ungdomar som aldrig har påbörjat eller som har avbrutit eller inte fullföljt sin gymnasieutbildning, riskerar i många fall att hamna i en utsatt situation. De kan få svårigheter att komma vidare i utbildning och i en förlängning hamna i arbetslöshet. Förarbetena till kommunala aktivitetsansvaret hänvisar till att det är hemkommunen som har det övergripande ansvaret för ungdomar under 20 år som inte genomför eller har fullföljt en gymnasieutbildning. Förarbetena hänvisar också till att hemkommunen enligt skollagen är skyldig till det första kalenderhalvåret det

år de fyller 20 år. Vidare anges att det finns långtgående skyldigheter att ge stödinsatser och erbjuda olika utbildningsalternativ inom ramen för gymnasieutbildningen för de ungdomar som har behov av detta. Att tidigt sätta in stödinsatser kan, enligt förarbetena, vara avgörande i en ung människas liv och utvecklingsprocess. Stödjande insatser behöver vara snabba och effektiva, eftersom varje dag utan erbjudande om stöd, är en dag för mycket i en ung människas liv. Det är också viktigt att utgångspunkten för stöd och insatser sker utifrån ungdomens behov, förutsättningar och mål och inte utifrån organiseringen av den offentliga verksamheten.” SOU 2013:13 *Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun.*

Den 1 januari 2015 blev det en ändring i skollagen 29 kap. 9 § skollagen vilket innebär att en hemkommun löpande under året ska hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som har fullgjort sin skolplikt men inte fyllt 20 år och inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. Till skillnad från tidigare lydelse finns i den nya lagstiftningen ett uttalat krav att kommunerna även ska se till att ungdomen erbjuds lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera ungdomen till att påbörja eller återuppta en utbildning. Vidare betonar förtydligandet i skollagen att kommunen har ett ansvar att ha en aktiv relation med de ungdomar som omfattas av lagen och för att möjliggöra en utvärdering ska kommunernas insatser även dokumenteras skriftligt.

Barn- och utbildningsnämnden har sedan 1 mars 2015 ansvaret för det kommunala aktivitetsansvaret i Eskilstuna kommun. KSKF/2015:22

Nyanlända ungdomar som är folkbokförda i landet ska omfattas av kommunernas aktivitetsansvar. Det innebär att ungdomar som inte är folkbokförda i landet inte omfattas av aktivitetsansvaret.

De ungdomar som tillhör kommunala aktivitetsansvaret behöver kontaktas för att kommunen ska få information om deras sysselsättning. Kommunen kan också behöva anlita auktoriserad tolk som utför tolkning i samband med berörda ungdomar med annat modersmål än svenska.

Kommunens aktivitetsansvar aktualiseras om ungdomen:

- är folkbokförd i kommunen,
- inte längre är skolpliktig, och
- inte har fyllt 20 år.

Om förutsättningarna ovan är uppfyllda och ungdomen kan placeras in under någon av punkterna nedan innebär det att ungdomen omfattas av kommunens aktivitetsansvar.

- Genomför utbildning på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan,
- Genomför *inte* utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning, eller

- Har *inte* fullföljt utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning.

Eftersom ungdomar kan avbryta sin utbildning under hela läsåret ska ett informationsinhämtande om ungdomarnas sysselsättning ske regelbundet under hela året.

Tidpunkten för när en elev anses avslutat utbildningen är när någon av följande punkter är uppfylld:

- om en elev inte kommer till den utbildning eleven har antagits till och inte heller anmäler giltig orsak att utebli inom tre dagar efter det att terminen startat,
- om en elev själv anmäler studieavbrott till rektorn, eller
- om en elev utan anmälan uteblivit från utbildningen under mer än en månad i följd, utan att detta har berott på sjukdom eller beviljad ledighet.

De ungdomar som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret en mycket heterogen grupp som har många olika behov. Därför är det viktigt att utforma individuellt anpassade åtgärder där utgångspunkten utgår från ungdomens förutsättningar, behov och önskemål. Barn- och utbildningsförvaltningen behöver regelbundet under hela året erbjuda lämpliga åtgärder, för detta behövs flexibla åtgärder för ungdomar med olika förutsättningar, behov och önskemål.

Eskilstuna kommun behöver bedriva en skolverksamhet för elever som har hoppat av gymnasieskolan eller som aldrig har börjat. Verksamheten behöver vara flexibel och kunna bedriva en anpassad undervisning där den stora skolan inte passar den enskilde. Varje elev behöver få ett flexibelt studieupplägg som passar elevens förutsättningar och behov och tar hänsyn till tidigare avslutade kurser. Utgångspunkten bör vara modern skolforskning kring denna målgrupp. Denna skolverksamhet innebär ett komplement till Röda villan och Basklass.

Erfarenheter från andra kommuner visar på olika faktorer som är framgångar till att motivera elever till att genomföra sina studier. Det är bl.a. bemötande, samarbete mellan skolan och myndigheter och samarbete med andra förvaltningar. Det viktiga är att alla berörda instanser tar ett gemensamt ansvar och tillsammans skapar bra åtgärder eller aktiviteter tillsammans med aktuella ungdomar. Insatserna behöver vara flexibla under året, då gymnasieavbrott kan ske varje vecka under hela läsåret.

Personalnärvaro och relationer brukar vara extra viktiga för denna kategori elever. Verksamheten kan därför behöva ha en annan personalsammansättning än en traditionell skola med högre andel kuratorer/studie- och yrkesvägledare/beteendevetare utöver pedagogisk personal.

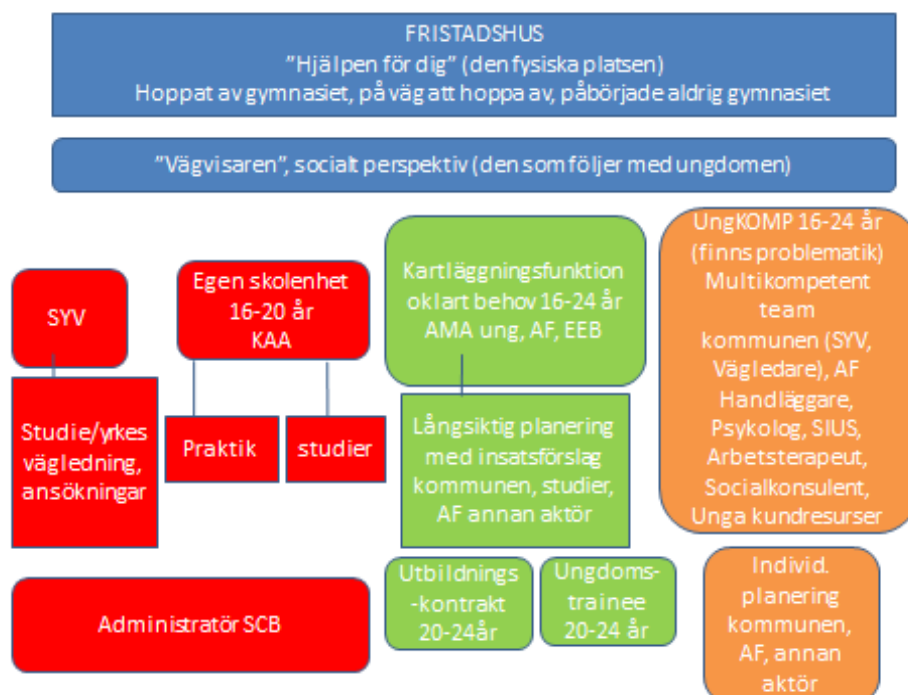
Cirka 60 ungdomar mellan 16- 20 år i Eskilstuna saknar någon sysselsättning över huvud taget. Det är förhållandevis låg andel om man jämför med andra kommuner och riket som helhet, men flera forskningsrapporter visar att varje individ som inte slutför gymnasieskolan och etablerar sig på arbetsmarknaden kan innebära ett

livslångt utanförskap med mycket höga kostnader för samhället.

Temagruppen Unga i arbetslivet har ringat in tio orsaker till varför ungdomar hoppar av gymnasieskolan:

1. Mobbning, socialt utanförskap
2. Brist på pedagogiskt stöd i skolan
3. Vuxna som inte bryr sig
4. Dåligt bemötande i skolan
5. Bristfälligt pedagogiskt stöd i skolan efter en långvarig frånvaro (på grund av sjukdom eller missbruk)
6. Behov av mer praktik och mindre teori
7. Stökig skolmiljö
8. Fel programval
9. Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som inte upptäcks under utbildningen
10. Dåliga hemförhållanden.

Samverkan mellan gymnasieskolan, Arbetsförmedlingen, socialförvaltningen och arbetsmarknads- och vuxenförvaltningen planeras för att ge ett större utbud av individuellt behovsanpassade insatser till ungdomarna som i första hand syftar till att de återgår eller påbörjar utbildning, men också andra alternativ, som heltidspraktik. En schematisk bild av den tänkta skolenheten i förhållande till de andra aktörerna kring de aktuella KAA-ungdomarna framgår nedan:

”Skäms inte för att du är människa,
var stolt!
Inne i dig öppnar sig valv bakom valv
oändligt.
Du blir aldrig färdig, och det är som det
skall.” *Tranströmer 1989, ur Romanska Bågar*

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Åsa Lundkvist
Förvaltningschef

Karin Holmberg Lundin
Skolchef för gymnasieskolan